

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
Cooperative Auditing Department

การดำเนินงานกิจการสหกรณ์

วรรณทณี ศรีพุ่มไช้

17 พฤษภาคม 2561

ประเด็นบรรยาย :

1. การดำเนินธุรกิจ และระบบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์
2. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2560

1. การดำเนินธุรกิจ และระบบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์

1.1

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์

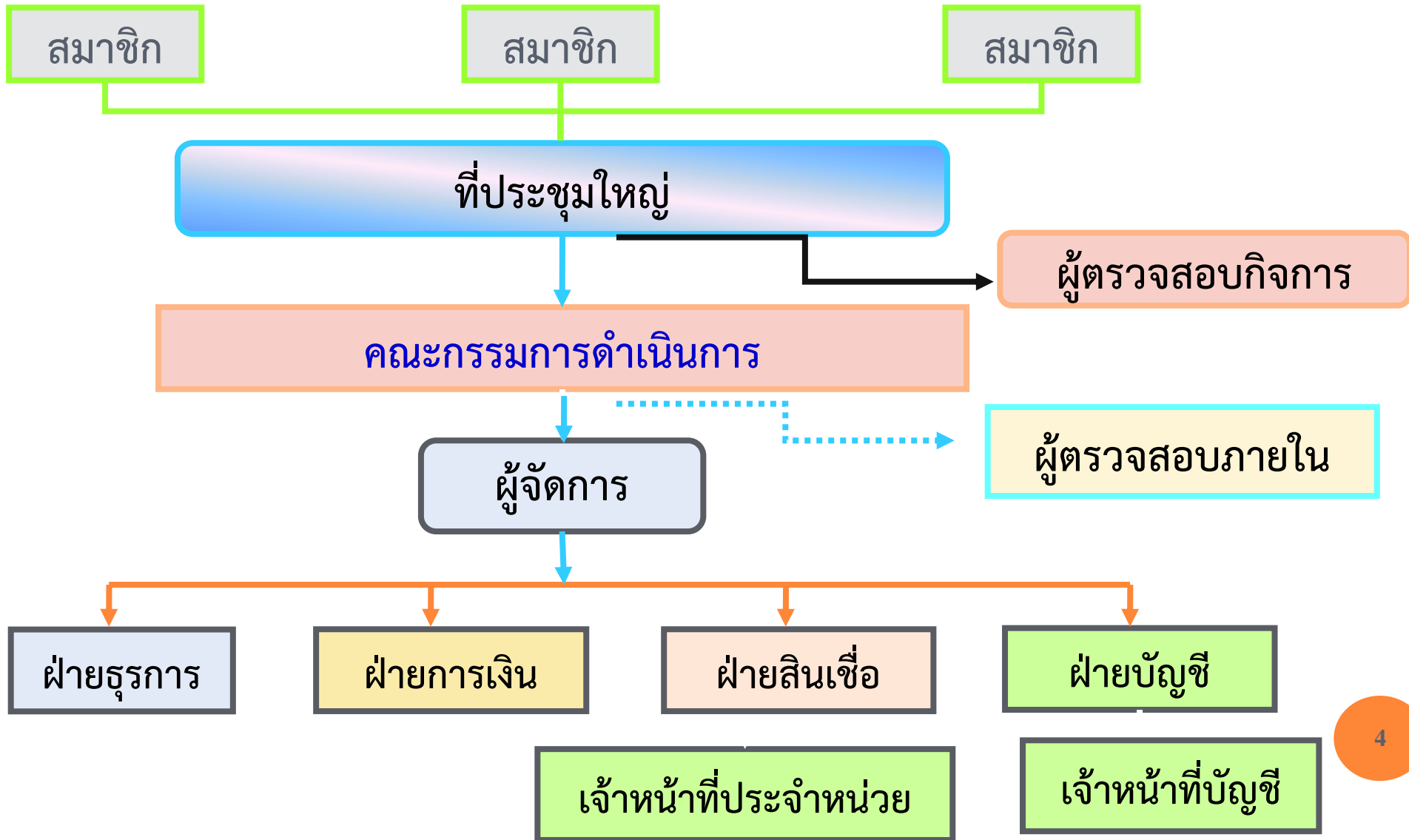
- ◆ โครงสร้างสหกรณ์
- ◆ โครงสร้างธุรกิจ

1.2

ระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์

- ◆ เอกสารประกอบ
- ◆ สมุดบัญชี
- ◆ งบทดลอง
- ◆ งบการเงิน

โครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์

โครงสร้างธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์

1. ส่งเสริมการออม

- * ถือหุ้น
- * รับฝากเงิน

2. ให้บริการสินเชื่อ

- * สมาชิก
- * สหกรณ์อื่น

ตัวอย่าง

(เงื่อนไขการให้เงินกู้แต่ละประเภทแตกต่างกันไปตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด)

ประเภทเงินกู้	ฉุกเฉิน	สามัญ	พิเศษ
งวดการชำระ	ไม่เกิน 12 งวด	ไม่เกิน 120/240 งวด	ไม่เกิน 360 งวด
วงเงินกู้	50% ของเงินเดือน แต่ไม่เกิน 10,000.-	จำนวนเท่าของ ค่าหุ้น/เงินเดือน	ร้อยละของ หลักทรัพย์
หลักประกัน	ไม่มี/บุคคล/หุ้น	หุ้น/บุคคล/เงินฝาก/ หลักทรัพย์	หุ้น/เงินฝาก/ หลักทรัพย์

(กวดการชำระตามคำแนะนำกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1115/4101 ลงวันที่ 21 เม.ย.58)

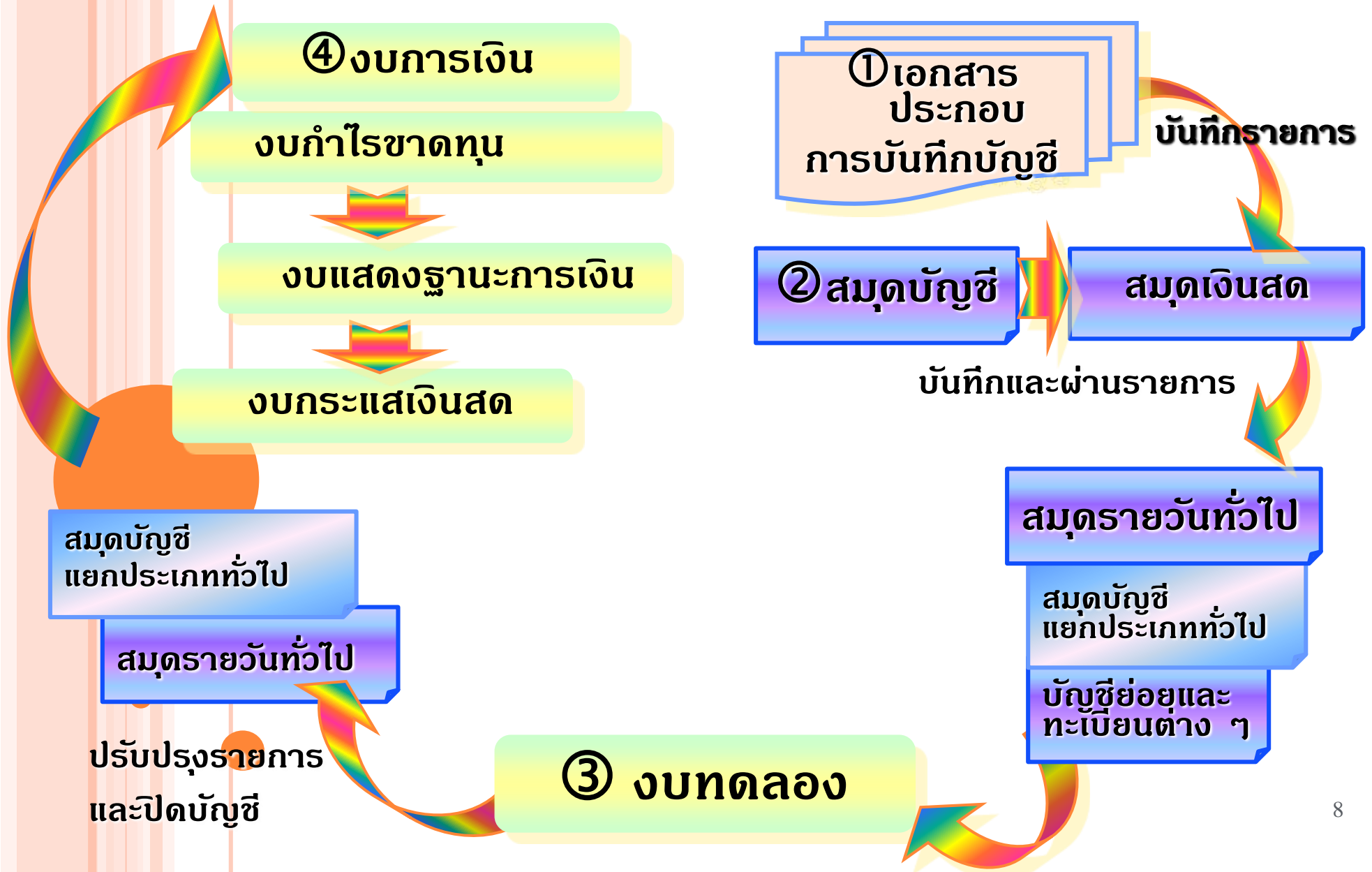
ตัวอย่าง

(เงื่อนไขการฝาก / ถอนแตกต่างกันไปตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนด)

	ออมทรัพย์	ออมทรัพย์พิเศษ	ประจำ
ประเภทเงินฝาก	ออมทรัพย์สินทวี	ออมทรัพย์พิเศษ ออมทรัพย์สินเจริญ	ประจำ 6 เดือน ประจำ 12 เดือน
ดอกเบี้ย	ขึ้นอยู่กับระเบียบ*	ขึ้นอยู่กับระเบียบ*	ขึ้นอยู่กับระเบียบ*
ภาษี	ได้รับการยกเว้น	ได้รับการยกเว้น	หัก ณ ที่จ่าย 15%
การถอน	ถอนเมื่อใดก็ได้	เดือนละ 1 ครั้งหากถอน เกินเสียดำธรรมนิยม	ครบกำหนด หากไม่ถอนฝาก ต่อได้

*อัตราดอกเบี้ยเงินฝากทุกประเภทได้ไม่เกินร้อยละ 4.5 ต่อปี : ประกาศ นทส. เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์ (ฉบับที่ 2) ลว. 1 มิ.ย. 60 มีผล 60 วัน นับจากวันประกาศ)

ระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์

① เอกสารประกอบการลงบัญชี

1. เอกสารภายใน
2. เอกสารภายนอก

ระบบสติป

สติป

ใบสรุป / งบหน้ารายการรับ - จ่ายประจำวัน

รวมทั้งการโอนเปลี่ยนแปลงแก้ไขบัญชี

สลิปเครดิต (สลิปรับ)

ใช้บันทึกรายการรับเงินสดประจำวัน

สลิปเดบิต (สลิปจ่าย)

ใช้บันทึกรายการจ่ายเงินสดประจำวัน

สติปโอน

ใช้บันทึกรายการเกี่ยวกับ

- ☀ การโอนแก้ไข ข้อผิดพลาดทางบัญชี
- ☀ การปรับปรุงบัญชี การปิดบัญชี
- ☀ รายการที่ไม่สามารถบันทึกได้ในสติปจ่าย และสติปรับ

เลขที่....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

สถิติปรับ

วันที่.....

เครดิต (ประเภทบัญชี).....

รวม	

บาท.....

ผู้ทำ.....

ผู้ตรวจ.....

เลขที่....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

สถิติจ่าย

วันที่.....

เดบิต (ประเภทบัญชี).....

รวม	

บาท.....

ผู้ทำ.....

ผู้ตรวจ.....

เลขที่....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

สลิปโอน

วันที่.....

เดบิต (ประเภทบัญชี).....

	รวม

บาท.....

ผู้ทำ.....

ผู้ตรวจ.....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

สถิติโอน

เครดิต (ประเภทบัญชี).....

รวม	

บาท.....

ผู้ทำ.....

ผู้ตรวจ.....

เอกสารประกอบสลิป

- โใบเสร็จรับเงิน
- โใบสำคัญจ่ายเงิน
- โใบส่งเงินฝาก
  - ออมทรัพย์
  - ประจำ
- โใบถอนเงินฝาก
  - ออมทรัพย์
  - ประจำ

เอกสารประกอบสลิป(ต่อ)

- คำขอกู้เงินและหนังสือสัญญากู้เงินเพื่อเหตุฉุกเฉิน
- คำขอกู้เงินสามัญ
- หนังสือกู้เงินสามัญ
- หนังสือคำประกันเงินกู้สามัญ
- คำขอกู้เงินที่ใช้หุ้นเป็นประกัน
- หนังสือกู้เงินที่ใช้หุ้นเป็นประกัน
- คำขอกู้พิเศษ
- หนังสือกู้เงินพิเศษ

② สมุดบัญชี

สมุดบันทึกรายการขั้นต้น

- สมุดเงินสด
- สมุดรายวันทั่วไป

สมุดบันทึกรายการขั้นปลาย

- สมุดบัญชีแยกประเภท
- ทะเบียน
- บัญชีย่อย

ตัวอย่าง

สมุดเงินสด

เดบิต

เครดิต

ว.ด.ป.	เลขที่ สลิปรับ	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน	ว.ด.ป.	เลขที่ สลิปจ่าย	รายการ	หน้า บัญชี	จำนวนเงิน
25X1 ม.ค. 3	001	ทุนเรือนหุ้น	10	10,000	ม.ค. 3	001	ลูกหนี้ระยะสั้น	5	5,000
						002	ค่าเบี้ยเลี้ยง	15	200
		รวมรับ		10,000			รวมจ่าย		5,200
		เงินสดคงเหลือยกมา		-			เงินสดคงเหลือยกไป		4,800
		รวมทั้งสิ้น		10,000			รวมทั้งสิ้น		10,000

ตัวอย่าง

สมุดรายวันทั่วไป

ว.ด.ป.	เลขที่ สลิปโอน	รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต	เครดิต
25X1					
ธ.ค.	31	เงินฝากธนาคารกรุงไทย	11	1,000	
		ดอกเบียเงินฝากธนาคาร	44		1,000

สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป

วัน		รายการ	หน้า		วัน		รายการ	หน้า	
เดือน	ปี		บัญชี	จำนวนเงิน	เดือน	ปี		บัญชี	จำนวนเงิน

หรือ

วัน		รายการ	หน้า		คงเหลือ						
เดือน	ปี		บัญชี	เดบิต	เครดิต	เดบิต		เครดิต			

บัญชีย่อย / ทะเบียน

ใช้บันทึกรายละเอียดแต่ละราย

- บัญชีย่อยลูกหนี้แต่ละราย
- บัญชีย่อยเจ้าหนี้ของแต่ละราย
- ทะเบียนหุ้น
- ทะเบียนสินทรัพย์

ฯลฯ

③ งบทดลอง

รูปแบบทางบัญชีที่จัดทำขึ้น เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของจำนวนเงินในบัญชีแยกประเภท ว่าได้มีการบันทึกบัญชีถูกต้องตามหลักบัญชีคู่หรือไม่

บัญชีคู่ หมายถึง

ยอดรวมจำนวนเงินด้านเดบิตทุกบัญชี = ทางด้านเครดิตของทุกบัญชี

ประโยชน์ของงบทดลอง

- พิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชี
- ตรวจสอบว่ารายการเงินได้บันทึกบัญชีด้านเดบิต และเครดิต ด้วยจำนวนเงินเท่ากัน
- สรุปยอดคงเหลือของบัญชีไว้ที่เดียวกัน
- จัดทำงบการเงินได้สะดวก รวดเร็ว และง่ายขึ้น

สหกรณ์.....จำกัด

งบทดลอง

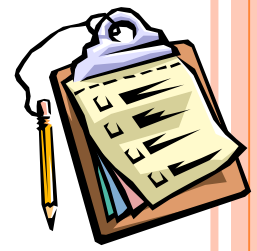
วันที่.....

ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดคงเหลือ	
			เดบิต	เครดิต
1	เงินสด	2	4,800	
2	เงินฝากธนาคารกรุงไทย	5	1,000	
3	ลูกหนี้เงินให้กู้ระยะสั้น	10	5,000	
4	ทุนเรือนหุ้น	15		10,000
5	ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	20		1,000
6	ค่าเบี้ยเลี้ยง	30	200	
			11,000	11,000

สภกรณ์.....จำกัด
งบทดลอง
วันที่.....

ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมา		ระหว่างเดือน		ยอดยกไป	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
1	เงินสด	2			10,000	5,200	4,800	
2	เงินฝาก B	5			1,000		1,000	
3	ลูกหนี้	10			5,000		5,000	
4	ทุนเรือนหุ้น	15				10,000		10,000
5	ดอกเบีย B	20				1,000		1,000
6	ค่าเบียเลี้ยง	30			200		200	
7			-	-	16,200	16,200	11,000	11,000

รายการปรับปรุงบัญชี

1. ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า
2. รายได้รับล่วงหน้า
3. ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
4. รายได้ค้างรับ
5. ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์
6. ค่าเสื่อมราคา

7. ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
8. สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่
9. ลูกหนี้ตลาดเคลื่อน
10. เงินสดขาดบัญชี
11. กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น
12. ค่าตัดจ่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน

④ งบการเงิน

คู่มือการจัดทำงบการเงิน

1. สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียน
(ธุรกิจสินเชื่อและรับฝากเงิน)

งบดุล (งบแสดงฐานะการเงิน)

งบกำไรขาดทุน

งบกระแสเงินสด

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

กษ 0404/1160 ลว. 24 ก.พ. 57

ถือปฏิบัติ 1 เม.ย. 57 เป็นต้นไป

2. สหกรณ์การเกษตร ร้านค้า บริการ
และเครดิตยูเนียน

งบดุล (งบแสดงฐานะการเงิน)

งบกำไรขาดทุน

งบต้นทุนขาย/บริการ

งบต้นทุนผลิต

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

กษ 0404/1157 ลว. 24 ก.พ. 57

ถือปฏิบัติ 1 เม.ย. 57 เป็นต้นไป

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่.....

สินทรัพย์

หมายเหตุ

ปี 25.....

บาท

ปี 25.....

บาท

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและเงินฝากธนาคาร

2

.....

.....

เงินฝากสหกรณ์อื่น

3

.....

.....

เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง

.....

.....

เงินลงทุนระยะสั้น

4

.....

.....

เงินให้กู้ยืมระยะสั้น - สุทธิ

5

.....

.....

ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ

6

.....

.....

ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ

7

.....

.....

สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

8

.....

.....

รวมสินทรัพย์หมุนเวียน

.....

.....

	<u>หมายเหตุ</u>	<u>ปี 25.....</u> <u>บาท</u>	<u>ปี 25.....</u> <u>บาท</u>
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาว	4	.....	.....
เงินให้กู้ยืมระยะยาว - สุทธิ	5	.....	.....
ลูกหนี้ระยะยาว - สุทธิ	6	.....	.....
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	9	.....	.....
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	10	.....	.....
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	11	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมสินทรัพย์		<u>.....</u>	<u>.....</u>

หนี้สินและทุนของสหกรณ์

หนี้สินหมุนเวียน

เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น
 ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี
 เงินรับฝาก
 ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย
 หนี้สินหมุนเวียนอื่น
รวมหนี้สินหมุนเวียน

<u>หมายเหตุ</u>	<u>ปี 25.....</u> <u>บาท</u>	<u>ปี 25.....</u> <u>บาท</u>
12	.....	.....
15,16	.....	.....
13	.....	.....
14	<u>.....</u>	<u>.....</u>
	<u>.....</u>	<u>.....</u>

หนี้สินไม่หมุนเวียน

เงินกู้ยืมระยะยาว

เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์

หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น

รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน

รวมหนี้สิน

	<u>ปี 25.....</u>	<u>ปี 25.....</u>
<u>หมายเหตุ</u>	<u>บาท</u>	<u>บาท</u>
15	.....	.....
16	.....	.....
17	.....	.....
	.....	.....
	.....	.....

	หมายเหตุ	ปี 25..... บาท	ปี 25..... บาท
ทุนของสหกรณ์			
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ.....บาท)			
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว		.....	.....
หุ้นที่ชำระไม่เต็มมูลค่า		<u>.....</u>	<u>.....</u>
ทุนสำรอง		.....	.....
ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ	18	.....	.....
กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	19	.....	.....
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์		.....	.....
(ขาดทุนสะสม)		.....	.....
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	20	<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมทุนของสหกรณ์		<u>.....</u>	<u>.....</u>
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์		<u>.....</u>	<u>.....</u>
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้		(ลงชื่อ)..... (.....) ประธานกรรมการ	(ลงชื่อ)..... (.....) เลขานุการ

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน
 ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้
 ดอกเบี้ยรับเงินฝาก
 ผลตอบแทนจากเงินลงทุน
 กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน
 .....
 .....
 รวมรายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุน

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน

    ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก

    ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมระยะสั้น

    ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมระยะยาว

    ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน

    .....

    .....

รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและเงินลงทุน

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

หัก หนี้สงฆ์จะสุญและหนี้สุญ
หนี้สงฆ์จะสุญ - ลูกหนี้เงินให้กู้
หนี้สงฆ์จะสุญ - ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ
หนี้สุญ - ลูกหนี้เงินให้กู้
หนี้สุญ - ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ
รวมหนี้สงฆ์จะสุญและหนี้สุญ
รายได้ดอกเบี้ยและผลตอบแทนจากเงินลงทุนสุทธิ

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

บวก รายได้อื่น

ค่าธรรมเนียมแรกเข้า

เงินรางวัลสลากออมสิน

ดอกเบี้ยรับตามคำพิพากษา

.....

.....

รวมรายได้อื่น

ปี 25.....	
<u>บาท</u>	<u>%</u>
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
<u>บาท</u>	<u>%</u>
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่
เงินเดือน
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ
บำเหน็จเจ้าหน้าที่
.....
.....
.....
.....

ปี 25.....	
<u>บาท</u>	<u>%</u>
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
<u>บาท</u>	<u>%</u>
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

ค่าเสื่อมราคา

ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารและ

อุปกรณ์

ค่าเบี้ยประกันภัย

ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์

(เกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์)

.....

.....

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสมาชิก

ค่าสวัสดิการสมาชิก

.....

.....

.....

.....

.....

ปี 25.....	
<u>บาท</u>	<u>%</u>
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
<u>บาท</u>	<u>%</u>
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น

ค่าเบี้ยประชุม

ค่ารับรอง

ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์

ค่าใช้จ่ายประชุมใหญ่

ค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี

หนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้ตามคำพิพากษา

หนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ยตามคำพิพากษา

หนี้สูญ - ลูกหนี้ตามคำพิพากษา

หนี้สูญ - ดอกเบี้ยตามคำพิพากษา

.....

ค่าใช้จ่ายอื่น

รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ

รายการปรับปรุงเพื่อกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิ

เป็นเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน

ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์

หนี้สงสัยจะสูญ - ลูกหนี้

หนี้สงสัยจะสูญ - ดอกเบี้ย

หนี้สูญรับคืน - ลูกหนี้

หนี้สูญรับคืน - ดอกเบี้ย

ค่าใช้จ่ายตัดบัญชี

(เกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์)

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

ปี 25.....	
บาท	%
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....
.....	....

2. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2560

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 20 พ.ย. 2560 มีผลบังคับใช้ 21 พ.ย. 2560)

▶ ให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

รักษาการตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีอำนาจในการออกระเบียบ ประกาศ และคำแนะนำ ตลอดจนตีความ วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และดำเนินการอื่นใด ตามที่ได้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้

กำหนด

▶ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี และงบการเงินตามแบบและรายการ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ภายใต้การดำเนินงาน ต่อเนื่องของสหกรณ์

ข้อ 4

ในระเบียบนี้

“สหกรณ์” หมายถึง บรรดาสหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์ ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายสหกรณ์

“สมุดบัญชี” หมายถึง สมุดที่ใช้บันทึกรายการทางการเงินทั้งหมดของสหกรณ์ลักษณะเป็นรูปเล่ม หรือ รูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“เอกสารประกอบการลงบัญชี” หมายถึง เอกสารการรับ จ่าย และ โอนบัญชี ประกอบด้วยเอกสารภายในที่สหกรณ์จัดทำขึ้น และเอกสารจากบุคคลภายนอก โดยเอกสารประกอบการลงบัญชีมีทั้งจัดทำด้วยมือ หรือคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“ผู้ใช้งบการเงิน” หมายถึง สหกรณ์และสมาชิก ลูกค้า เจ้าหนี้ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสหกรณ์

“การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ” หมายถึง การตัดสินใจ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย การลงทุน การกู้ยืม การให้สินเชื่อ การดำเนินธุรกิจด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์

2. ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2560

- ข้อ 9 การจัดทำงบการเงินของสหกรณ์
- ข้อ 10 ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน
- ข้อ 11 องค์ประกอบของรายการในงบการเงิน
- ข้อ 12 เกณฑ์การรับรู้รายการสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย
- ข้อ 13 การวัดมูลค่ารายการสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย
- ข้อ 14 การวัดมูลค่าของรายการที่มาจากประมาณการ
- ข้อ 15 การหักกลบ

2
งบการเงินของ
สหกรณ์

- ข้อ 16 การรับรู้รายได้
- ข้อ 17 การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และการตัดจำหน่ายหนี้สูญ
- ข้อ 18 สินค้าคงเหลือ
- ข้อ 19 วัสดุคงเหลือ
- ข้อ 20 ที่ดินแทนการชำระหนี้
- ข้อ 21 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
- ข้อ 22 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ต้องตัดจ่าย
- ข้อ 23 เงินลงทุน
- ข้อ 24 การตัดบัญชีค่าใช้จ่ายของสินทรัพย์ประเภทค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี
- ข้อ 25 วิธีปฏิบัติทางบัญชี

1
บัญชีของสหกรณ์

3
นโยบายการบัญชี
ที่สำคัญของสหกรณ์

องค์ประกอบ 5 หมวด

4
การเปิดเผยข้อมูล

บทเฉพาะกาล

5
การควบ การแยก & การ
ชำระบัญชี

- ข้อ 26 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์
- ข้อ 27 หมายเหตุประกอบงบการเงิน

- ข้อ 7 การจัดทำบัญชีของสหกรณ์
- ข้อ 8 ให้สหกรณ์เก็บรักษาสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันที่ ผสบ. แสดงความเห็นต่องบการเงิน

- ข้อ 31 ให้ใช้ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งตาม ระเบียบบทส.ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ยังคงใช้บังคับเท่าที่ยังไม่ขัดแย้งกับระเบียบนี้
- ข้อ 32 คำว่า “งบดุล” เป็นคำว่า “งบการเงิน” ตาม พรบ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และคำว่า “งบแสดงฐานะการเงิน” ความหมายเช่นเดียวกับ “งบดุล ตาม พรบ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542

- ข้อ 28 การควบสหกรณ์เข้ากัน
- ข้อ 29 การแยกสหกรณ์
- ข้อ 30 การชำระบัญชีสหกรณ์

ข้อ 9

การจัดทำงบการเงินของสหกรณ์

1. จัดทำงบการเงินตามเกณฑ์การดำเนินงานต่อเนื่อง
2. งบการเงิน ประกอบด้วย
  - ▶ งบแสดงฐานะการเงิน พร้อมหมายเหตุประกอบงบการเงิน
  - ▶ งบกำไรขาดทุน
  - ▶ งบประกอบอื่น ๆ ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดรูปแบบและการแสดงรายการในงบการเงินของสหกรณ์แต่ละประเภทให้เป็นไปตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด
3. งบการเงินของสหกรณ์ต้องแสดงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน

ข้อ 10

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

1. ความสามารถเข้าใจได้ นำเสนอข้อมูลที่ผู้ใช้เข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจ และการบัญชี
2. ความเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจ ทันเวลา ช่วยผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจ
3. ความเชื่อถือได้
  - ★ การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ตามเกณฑ์การรับรู้รายการ
  - ★ เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ แสดงเนื้อหาจริงเชิงเศรษฐกิจ ไม่ใช่ เพียงรูปแบบทางกฎหมาย
  - ★ ความเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียง ไม่ชี้นำ
  - ★ ความระมัดระวัง การประมาณการภายใต้ความไม่แน่นอน
  - ★ ความครบถ้วน ในสาระสำคัญ
4. การเปรียบเทียบกันได้ **เปรียบเทียบ** ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของสหกรณ์เดียวกัน ในรอบเวลาต่างกัน และสหกรณ์อื่น ในรอบเวลาเดียวกัน

องค์ประกอบของรายการในงบการเงิน

- **สินทรัพย์** หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตน มีมูลค่า อยู่ในความควบคุมของสหกรณ์ เป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งสหกรณ์คาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากสินทรัพย์นั้นในอนาคต
- **หนี้สิน** หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของสหกรณ์ที่เป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งการชำระภาระผูกพันนั้นจะทำให้สินทรัพย์ของสหกรณ์ลดลงหรือชำระโดยการให้บริการ
- **ทุนของสหกรณ์** หมายถึง หุ้นของสมาชิก ทุนสำรอง ทุนสะสมอื่นที่ได้มาจากการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ กำไรหรือขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น และกำไรหรือขาดทุนสุทธิประจำปี
- **รายได้** หมายถึง จากการดำเนินธุรกิจตามปกติของสหกรณ์ และการเพิ่มขึ้นของประโยชน์ต่าง ๆ ในรอบปีบัญชี หรือการเพิ่มค่าของสินทรัพย์ หรือการลดลงของหนี้สิน โดยส่งผลให้ส่วนทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้น
- **ค่าใช้จ่าย** หมายถึง จากการดำเนินธุรกิจตามปกติของสหกรณ์ และการลดลงของประโยชน์ต่าง ๆ ในรอบปีบัญชี หรือการลดค่าของสินทรัพย์ หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน โดยส่งผลให้ส่วนทุนของสหกรณ์ลดลง

ข้อ 12

เกณฑ์การรับรู้สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย

- มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ ที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตของรายการสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่ายจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง
- มีราคาทุน หรือ มูลค่า ที่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ
  - ** การไม่รับรู้รายการที่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว ไม่สามารถทำให้ถูกต้องได้ด้วยการเปิดเผยในนโยบายการบัญชีที่สหกรณ์นำมาใช้ หรือ เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ข้อ 13

เกณฑ์การวัดมูลค่าสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย

- **ราคาทุน** ราคาที่จ่ายซื้อ หรือ มูลค่ายุติธรรมของสิ่งของที่นำไปแลกเปลี่ยน หรือ จำนวนเงินที่จ่ายเป็นต้นทุนการซื้อ การผลิต การลงทุน
- **มูลค่ายุติธรรม** จำนวนเงินที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงแลกเปลี่ยน/ชำระหนี้กัน โดยทั้ง 2 ฝ่ายมีความรู้ เต็มใจ และ ต่อรองราคากันอย่างอิสระ
- **มูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ** ราคาที่คาดว่าจะขายได้ตามปกติธุรกิจ **หัก ต้นทุนผลิตต่อ และต้นทุนที่ต้องจ่ายเพื่อให้ขายได้**

ข้อ 14

การวัดมูลค่าของรายการที่มาจากการประมาณการ

การประมาณการต้องสมเหตุสมผล เชื่อถือได้ จึงจะสามารถรับรู้รายการในงบการเงินได้

หมวด 3 นโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์

ข้อ 16

การรับรู้รายได้

ให้สหกรณ์บันทึกรายได้ตามเกณฑ์คงค้าง โดยรับรู้รายได้ตามลักษณะการเกิดรายได้แต่ละประเภท โดยต้องมีความแน่นอนเกี่ยวกับจำนวนประโยชน์ที่จะได้รับและต้นทุนที่เกิดขึ้นหรือที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากรายได้นั้น รวมทั้งรายได้ดังกล่าวต้องสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือด้วย

ข้อ 17

การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและการตัดจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้

- วิธีการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
  1. พิจารณาลูกหนี้แต่ละราย
  2. จำแนกอายุหนี้ของลูกหนี้คงเหลือ เงินค้างรับและดอกเบียค้างรับ ณ วันสิ้นปี แล้วประมาณการค่าเผื่อฯ เป็นร้อยละตามกลุ่มอายุหนี้
- การตัดจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

ข้อ 19

วัสดุคงเหลือ

หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองในโรงงานและในสำนักงานซึ่งมีไว้
เพื่อใช้ มิใช่มีไว้เพื่อจำหน่าย

○ การตรวจนับวัสดุคงเหลือ

ต้องจัดให้มีการตรวจนับ โดยผู้ที่ไม่มีหน้าที่โดยตรงใน การเก็บรักษาเป็นกรรมการตรวจนับ
ไม่กว่า 3 คน ให้แยกราชละเอียดวัสดุคงเหลือสภาพปกติ ที่เสื่อม หรือ ชำรุด ที่ตรวจนับได้
ไว้ต่างหากจากกัน

○ การตีราคาวัสดุคงเหลือ ให้ตีราคาตามราคาทุน

ข้อ 20

ที่ดินแทนการชำระหนี้ หมายถึง ที่ดินที่สหกรณ์ได้รับชำระหนี้

จากลูกหนี้แทนการรับชำระด้วยเงินสด

ข้อ 20

ที่ดินแทนการชำระหนี้ (ต่อ)

20.1 การบันทึกมูลค่า ณ วันรับชำระหนี้ ให้บันทึกมูลค่าที่ดินแทนการชำระหนี้ด้วยราคาที่ประเมินโดยทางราชการ กรณีราคาประเมินโดยทางราชการสูงกว่าจำนวนเงินที่ลูกหนี้เป็นหนี้ ให้สหกรณ์จ่ายคืนส่วนต่างดังกล่าวแก่ลูกหนี้ หากราคาประเมินต่ำกว่าจำนวนเงินที่ลูกหนี้เป็นหนี้ ให้สหกรณ์เรียกเก็บหนี้ส่วนที่เหลือจากลูกหนี้ กรณีที่คาดว่าจะไม่อาจเรียกเก็บหนี้ส่วนที่เหลือได้ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน

20.2 การตรวจนับ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี สหกรณ์ต้องจัดให้มีการตรวจนับที่ดินแทนการชำระหนี้ พร้อมกับตรวจสอบเอกสารสิทธิ์

20.3 การจำหน่ายที่ดินแทนการชำระหนี้ ณ วันที่ขายให้บันทึกที่ดินแทนการชำระหนี้ด้วยราคาขาย ผลต่างระหว่างราคาขายกับมูลค่า ณ วันรับชำระหนี้ ถือเป็นกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่าย

ข้อ 20

ที่ดินแทนการชำระหนี้ (ต่อ)

20.1 การบันทึกมูลค่า ณ วันรับชำระหนี้ ให้บันทึกมูลค่าที่ดินแทนการชำระหนี้ด้วยราคาที่ประเมินโดยทางราชการ กรณีราคาประเมินโดยทางราชการสูงกว่าจำนวนเงินที่ลูกหนี้เป็นหนี้ ให้สหกรณ์จ่ายคืนส่วนต่างดังกล่าวแก่ลูกหนี้ หากราคาประเมินต่ำกว่าจำนวนเงินที่ลูกหนี้เป็นหนี้ ให้สหกรณ์เรียกเก็บหนี้ส่วนที่เหลือจากลูกหนี้ กรณีที่คาดว่าจะไม่อาจเรียกเก็บหนี้ส่วนที่เหลือได้ให้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน

20.2 การตรวจนับ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี สหกรณ์ต้องจัดให้มีการตรวจนับที่ดินแทนการชำระหนี้ พร้อมกับตรวจสอบเอกสารสิทธิ์

20.3 การจำหน่ายที่ดินแทนการชำระหนี้ ณ วันที่ขายให้บันทึกที่ดินแทนการชำระหนี้ด้วยราคาขาย ผลต่างระหว่างราคาขายกับมูลค่า ณ วันรับชำระหนี้ ถือเป็นกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่าย

ข้อ 25

วิธีปฏิบัติทางบัญชีตามระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

ข้อ 21 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตน ที่สหกรณ์มีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิต ในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ หรือเพื่อให้เช่า หรือเพื่อใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งคาดว่าจะใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลา

21.1 การวัดมูลค่าเริ่มแรก ให้ใช้ราคาทุน ประกอบด้วย

- ราคาซื้อรวมภาษีนำเข้า
- ภาษีซื้อที่เรียกคืนไม่ได้
- ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
- ต้นทุนการกู้ยืม
- ต้นทุนทางตรงอื่นๆ เพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

กรณีที่มีส่วนลดและค่าภาษีที่จะได้รับคืนต้องนำมาหักออกจากราคาซื้อด้วย

หมวด 3 นโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์

ข้อ 21

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ต่อ)

21.2 รายงานภายหลังจากการได้มาซึ่งที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

1) รายงานเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการได้มา หากเป็นผลทำให้ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์มีสภาพดีขึ้น เมื่อเทียบกับมาตรฐานการใช้งานเดิม เช่น มีอายุการใช้งานเพิ่มขึ้นมีเนื้อที่ใช้สอยเพิ่มขึ้น เป็นต้น ให้ถือเป็นรายการที่ทำให้มูลค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เพิ่มขึ้น

2) รายงานเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการได้มา หากเป็นผลทำให้สามารถรักษาสภาพของมาตรฐานในการใช้งานเดิมไว้โดยไม่มีการเพิ่มประสิทธิภาพ ให้ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีที่เกิดขึ้น

21.3 การตรวจนับ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

สหกรณ์ต้องจัดให้มีการตรวจนับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ พร้อมกับตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ เพื่อให้ทราบกรรมสิทธิ์ ความครบถ้วน และสภาพของอาคารและอุปกรณ์ตามความเป็นจริง

หมวด 3 นโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์

ข้อ 21

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ต่อ)

21.4 การคำนวณค่าเสื่อมราคา

ให้คำนวณค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ในแต่ละรอบปีบัญชี ให้สอดคล้องกับสภาพการใช้งาน และใกล้เคียงความเป็นจริง โดยใช้วิธีการและหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์

- ❖ วิธีเส้นตรงตามอัตราร้อยละของราคาทุน
- ❖ วิธีอัตราลดลงตามผลรวมจำนวนปี

เมื่อเลือกใช้วิธีการคิดค่าเสื่อมราคาวิธีใดวิธีหนึ่งจะต้องใช้วิธีนั้น อย่างสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานของอาคารและอุปกรณ์นั้น

ข้อ 21

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ต่อ) การคำนวณค่าเสื่อมราคา

วิธีเส้นตรง ตามอัตราร้อยละของราคาทุน

- อาคารถาวร หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะเดียวกับอาคาร ร้อยละ 5 - 10
- รถยนต์ ร้อยละ 10 - 20
- เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ร้อยละ 20 - 25
- ครุภัณฑ์และอุปกรณ์สำนักงาน ร้อยละ 10 - 20
- เรือยนต์และอุปกรณ์เรือ ร้อยละ 10 - 15
- เครื่องสีข้าว เครื่องจักร เครื่องยนต์ ร้อยละ 5 - 20

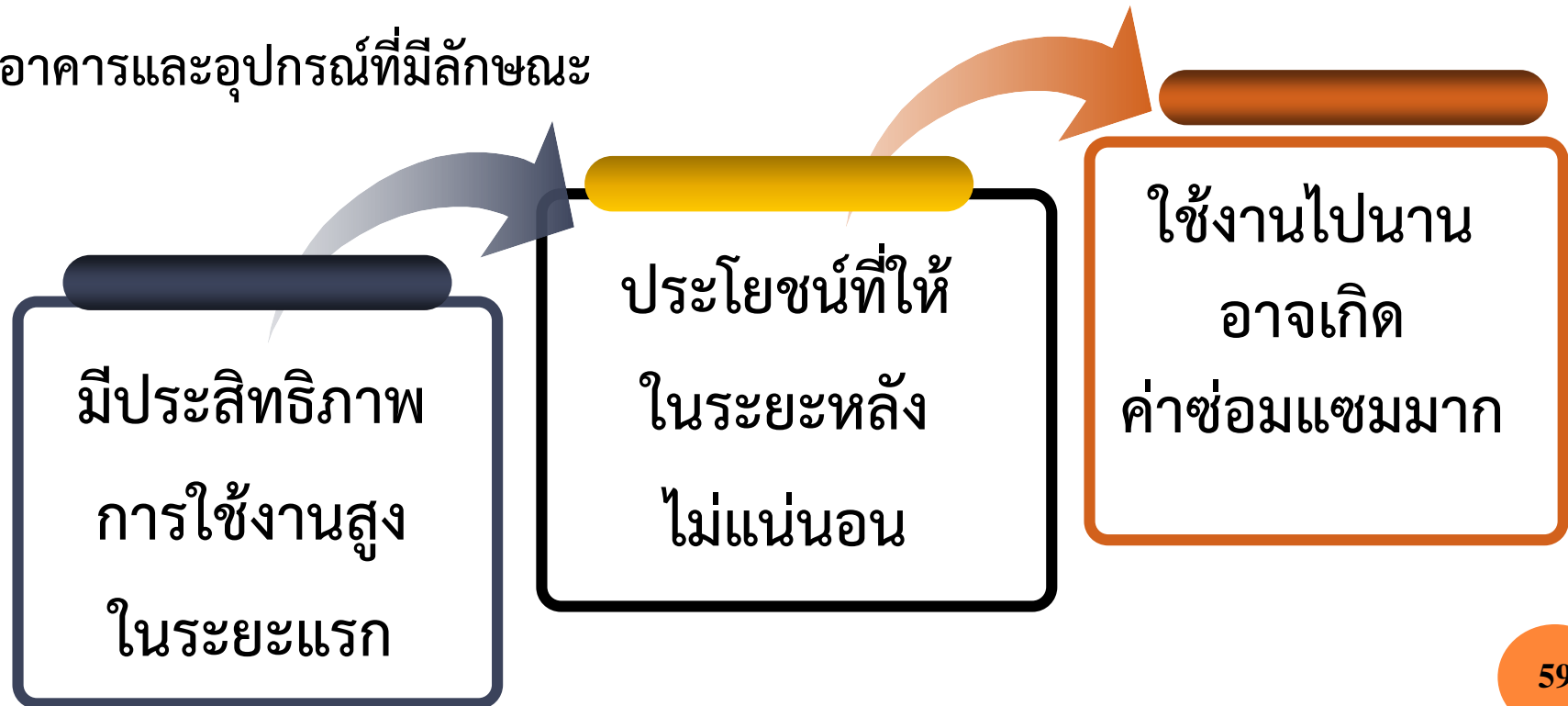
หมวด 3 นโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์

ข้อ 21

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ต่อ) **การคำนวณค่าเสื่อมราคา**

วิธีอัตราลดลงตามผลรวมจำนวนปี

ใช้กับอาคารและอุปกรณ์ที่มีลักษณะ

ระยะเวลาตัดจำหน่ายต้องไม่เกินกว่าวิธีเส้นตรง

หมวด 3 นโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์

ข้อ 21 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ต่อ) การคำนวณค่าเสื่อมราคา

วิธีการคำนวณ

- ก. อาคารและอุปกรณ์ที่เป็นส่วนควบประกอบกันแต่มีอายุการใช้งานต่างกัน ให้แยกคำนวณค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานของแต่ละส่วนประกอบนั้น
- ข. อายุการใช้งานไม่เต็มปี ให้คำนวณตามระยะเวลาเป็นวัน นับจากวันที่พร้อมใช้งาน ตามอัตราที่กำหนด ให้นับ 1 ปี 365 วัน
- ค. เมื่อใช้จนหมดสภาพ สูญหาย หรือชำรุดเสื่อมเสียใช้การไม่ได้ ให้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชีในปีที่สิ้นสภาพนั้น
- ง. เมื่อคิดค่าเสื่อมราคาถึงงวดสุดท้ายแล้ว ให้คงเหลือมูลค่าไว้ 1 บาทต่อหน่วย จนกว่าจะสิ้นสภาพ หรือตัดบัญชีได้

หมวด 3 นโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์

ข้อ 21 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ต่อ) การเลิกใช้

(1) อาคารและอุปกรณ์ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อีกต่อไป ให้สหกรณ์ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี โดยรับรู้ผลต่างระหว่างมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับกับราคาตามบัญชีของรายการสินทรัพย์นั้น ๆ หลังหักค่าเสื่อมราคาสะสมถึงวันที่เลิกใช้เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในปีที่เลิกใช้

(2) อาคารและอุปกรณ์ที่เลิกใช้และถือไว้เพื่อรอจำหน่าย ให้คำนวณค่าเสื่อมราคาต่อไปจนกว่าจะสามารถจำหน่ายได้และเมื่อมีการจำหน่ายให้รับรู้ผลต่างระหว่างราคาขายได้กับราคาตามบัญชีของรายการสินทรัพย์นั้น ๆ หลังหักค่าเสื่อมราคาสะสมถึงวันที่จำหน่ายได้เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในปีที่จำหน่าย

หมวด 3 นโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์

ข้อ 22 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ต้องตัดจำหน่าย

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เป็นตัวเงินที่สามารถระบุได้และไม่มีลักษณะทางกายภาพ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ ใบอนุญาตประกอบการ สิทธิการเช่า สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอื่น ๆ เป็นต้น

การตัดจำหน่าย

- ให้ตัดจำหน่ายตามอายุการใช้สิทธิที่ได้รับและการเปลี่ยนแปลงการใช้ซอฟต์แวร์ใหม่ตามลำดับแต่ต้องไม่น้อยกว่าอัตราค่าเสื่อมราคาที่กำหนดไว้ในข้อ 21.4 (1)
- **สำหรับสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่ไม่ทราบอายุแน่นอนให้ตัดจำหน่ายเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี** ทั้งนี้ ให้บันทึกค่าตัดจำหน่ายหักจากบัญชีสินทรัพย์ที่มีการตัดจำหน่ายนั้นโดยตรง และบันทึกรายการตัดจำหน่ายไว้ในทะเบียนสินทรัพย์ด้วย

ข้อ 23

เงินลงทุน

เงินลงทุน หมายถึง สินทรัพย์ที่สหกรณ์มีไว้เพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับสหกรณ์ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งที่จะได้รับ ในรูปของราคาที่เพิ่มขึ้น หรือในรูปของประโยชน์อย่างอื่นที่สหกรณ์ได้รับ ซึ่งต้องอยู่ภายใต้กฎหมายสหกรณ์

การวัดมูลค่าเริ่มแรก

ให้ใช้ราคาทุนซึ่งประกอบด้วยราคาซื้อรวมค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม ค่าภาษีอากร เป็นต้น

การตีราคาเงินลงทุน ณ วันสิ้นปี

ให้ตีราคาตามมูลค่ายุติธรรม หรือราคาทุนตัดจำหน่าย หรือราคาทุน โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการลงทุนและประเภทเงินลงทุน

หมวด 3 นโยบายการบัญชีที่สำคัญของสหกรณ์

ข้อ 24

ค่าใช้จ่ายรอดตัดบัญชี

ค่าใช้จ่ายรอดตัดบัญชี หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้ว และเป็นประโยชน์แก่การดำเนินธุรกิจระยะยาวในภายหน้า ซึ่งจะต้องตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในระยะเวลานานกว่าหนึ่งงวดบัญชี เช่น ค่าใช้จ่ายแรกตั้ง ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ค่าปรับปรุง ซ่อมแซมและค่าตกแต่ง ซึ่งใช้เงินเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

การตัดบัญชีค่าใช้จ่าย

ให้สหกรณ์คำนวณค่าตัดจำหน่ายเป็นรายปีเพื่อตัดออกจากบัญชีในแต่ละรอบปีบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในเวลา ไม่เกิน 5 ปี

ข้อ 25

วิธีปฏิบัติทางบัญชีตามระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

ข้อ 26

การเปิดเผยข้อมูล

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์

① แสดงในรูปแบบของงบการเงิน และรายละเอียดประกอบ

② แสดงหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินของสหกรณ์เพื่อเปิดเผยสาระสำคัญที่มีผลต่องบการเงิน รวมถึงรายการบัญชีใดที่มีได้ปฏิบัติตามเกณฑ์และนโยบายการบัญชีกำหนดนั้นด้วย

ข้อ 27

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

หมายเหตุประกอบงบฯ สหกรณ์ต้องเปิดเผยทุกเรื่อง ดังนี้

27.1 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

เกณฑ์การจัดทำงบการเงินและนโยบายการบัญชีที่สหกรณ์กำหนด โดยให้แสดงไว้ใน ส่วนแรกของหมายเหตุประกอบงบการเงิน

27.2 ข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นรายละเอียดประกอบรายการที่แสดงในงบการเงิน

ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีต่อกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในการใช้สินทรัพย์ หลักประกันที่ให้กับหนี้สิน ข้อมูลเกี่ยวกับทุนของสหกรณ์

27.3 ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้แสดงอยู่ในงบการเงิน

ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้งบการเงินนั้นแสดงข้อมูล โดยถูกต้องตามที่ควร ให้เปิดเผยต่อจาก ข้อ 27.2 เช่น เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ในงบการเงิน สินทรัพย์ที่อาจได้รับหรือ หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า ข้อผูกพันที่สำคัญและมีระยะยาวซึ่งไม่ปรากฏในงบการเงิน

ข้อ 31

ให้ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบ นทส.ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ยังคงใช้บังคับต่อไปได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือ คำสั่งในเรื่องนั้น ๆ ตามระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 32

ในขณะที่ยังไม่มีการแก้ไขคำว่า “งบดุล” เป็นคำว่า “งบการเงิน” ใน สหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้ใช้คำว่า “งบแสดงฐานะการเงิน” ใน ความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “งบดุล” ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

Update แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินการบัญชี

กษ 0404/ว 53 ลว. 22 มค. 61 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีกรณีสหกรณ์นำเงินไปลงทุนในสหกรณ์อื่น

ข้อ
กำหนด

1. กรณีนำเงินไปลงทุนในหุ้นสหกรณ์อื่น มูลค่าหุ้นของสหกรณ์ผู้ออกหุ้นลดลงต่ำกว่ามูลค่าหุ้นที่ระบุในข้อบังคับ หรือ มูลค่าหุ้นติดลบ

(1) รับรู้ผลขาดทุนเท่ากับมูลค่าหุ้นที่ลดลง ไม่เกินจำนวนมูลค่าที่สหกรณ์ถือ

(2) กรณีงบการเงินของสหกรณ์ผู้ออกหุ้น แสดงผลการดำเนินงาน “มีกำไรสุทธิ” แต่ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ผู้ออกหุ้น แสดงความเห็นแตกต่างจากไม่มีเงื่อนไข **ทำให้กำไรสุทธิเปลี่ยนเป็น “ขาดทุนสุทธิ”** ซึ่งมีผลกระทบต่อส่วนทุนของ **สหกรณ์ผู้ออกหุ้น** ให้สหกรณ์เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ในหัวข้อ “เงินลงทุน”

2. กรณีนำไปเงินฝากสหกรณ์อื่น

2.1 สหกรณ์ผู้ฝาก ประสงค์ถอนเงินฝาก แต่สหกรณ์ผู้รับฝากไม่สามารถจ่ายคืนเงินฝากได้ ให้สหกรณ์ผู้ฝาก

(1) รับรู้ “ค่าเสียหายจากเงินฝากสหกรณ์อื่น” เพิ่มจำนวนที่ไม่สามารถถอนคืนได้

(2) เปิดเผยจำนวนเงินที่ถอนคืนไม่ได้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ในหัวข้อ “เงินฝากสหกรณ์อื่น”

2.2 สหกรณ์ผู้ฝาก ไม่ประสงค์ถอนเงินฝาก แต่ฐานะทางการเงินของสหกรณ์ผู้รับฝากมีส่วนขาดแห่งทุน/ นทส. สิ้นเลิก/ระหว่างชำระบัญชี

(1) ให้สหกรณ์ผู้ฝาก **ตั้งค่าเผื่อเงินฝากสหกรณ์อื่นสงสัยจะสูญ** หลังหักหลักประกันที่ประเมินราคา โดยทางราชการ (ถ้ามี) ตามหลักความระมัดระวัง ให้เพียงพอต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

(2) เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ในหัวข้อ “เงินฝากสหกรณ์อื่น”

ถาม - ตอบ

